

vendelse af ungdomssanktionen, at den unge efter en individuel vurdering ikke findes uegnet til behandling.

Det forudsættes, at der kun helt undtagelsesvis kan blive tale om erklære en ung, der opfylder den »sociale profil«, for uegnet til behandling. Det er ikke en betingelse for idømmelse af ungdomssanktionen, at den pågældende giver samtykke til foranstaltningen. Der henvises i øvrigt til ekspertgruppens overvejelser om samtykke- og egnethedsspørgsmålet i rapporten s. 125-130.

For så vidt angår kriminalitetens art, er det efter forslaget navnlig tanken, at ungdomssanktionen skal anvendes ved grovere personfarlig kriminalitet, f.eks. vold, røveri og voldtægt. Ungdomssanktionen skal endvidere kunne anvendes i tilfælde af anden alvorlig kriminalitet, herunder mere omfattende berigelseskriminalitet, brugstyverier eller hærværk. Det indgår i grovhedsvurderingen, hvis kriminaliteten er begået i forening med andre, jf. straffelovens § 80, stk. 2.

Hvad endelig angår strafkravet, bør ungdomssanktionen efter ekspertgruppens opfattelse kunne anvendes i sager, hvor domstolene i dag ville idømme en ubetinget fængselsstraf i intervallet fra 30 dage op til ca. 1 år. Det bør dog ikke være udelukket at anvende sanktionen over for unge, der står til en lidt længere ubetinget fængselsstraf, f.eks. på 1 år og 6 måneder, hvis ungdomssanktionen anses for mere formålstjenlig end almindelig fængselsstraf. Den angivne overgrænse gælder også for kombinationsdomme efter straffelovens § 58, stk. 1. Er alternativet til en ungdomssanktion en kombinationsdom på 2 års fængsel, hvoraf 1 år og 6 måneder gøres betinget, forudsættes der således ikke idømt en ungdomssanktion. Derimod bør der kunne idømmes en ungdomssanktion, hvis alternativet er kombinationsdom på 1 års fængsel, hvoraf f.eks. 6 eller 9 måneder gøres betinget.

Når overgrænsen her ikke af ekspertgruppen foreslås fastsat til f.eks. fængsel i 2 år, skyldes det bl.a., at der ved straffe af denne længde over for unge lovovertrædere vil være tale om meget grov eller gentagen kriminalitet, hvor ubetinget fængselsstraf er forskyldt. Som det fremgår af rapporten s. 48-51, indebærer en ubetinget fængselsstraf ikke uden videre, at den unge skal afsone straffen i et fængsel. Udgangspunktet er, at straffen helt eller delvis afsones uden for fængselsregi, f.eks. i en social institution, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod det, jf. straffelovens § 49, stk. 2, der pr. 1. juli 2001 afløses af § 78, stk. 2, i straffuldbyrdelsesloven. Dette giver mulighed for at tilrettelægge et afsoningsforløb, der tager hensyn til den unges behov for socialpædagogisk be-

handling, jf. herved f.eks. beskrivelsen af Ringe-projektet i rapporten s. 27-29.

Med hensyn til angivelsen af en undergrænse bemærkes, at hvis sagen kan afgøres med bøde, tiltalefrafald (eventuelt med ungdomskontrakt) betinget dom uden straffastsættelse eller dom til samfundstjeneste, så kommer anvendelse af ungdomssanktionen efter ekspertgruppens forslag ikke på tale. Disse sanktionstyper vil efter ekspertgruppens forslag dog næppe være relevante i forhold til unge, der både opfylder den ovenfor beskrevne sociale profil og kriminalitetskravet.

4.2.2. De enkelte elementer i ungdomssanktionen

Hovedindholdet i en ny ungdomssanktion bør efter ekspertgruppens forslag bestå i et længerevarende socialpædagogisk behandlingsforløb (»dom til socialpædagogisk behandling«).

Retten bør i den forbindelse kunne knytte pålæg til behandlingsdommen svarende til de vilkår, der kan knyttes til en betinget dom efter straffelovens § 57. Retten forudsættes dog altid i dommen at fastsætte længden (længstetiderne for) af de enkelte institutionsophold, jf. nedenfor.

For så vidt angår de overordnede tidsmæssige rammer bør ungdomssanktionen efter ekspertgruppens opfattelse have en varighed på 2 år.

Ungdomssanktionen forudsættes af ekspertgruppen indledt med et ophold på en døgninstitution efterfulgt af et længerevarende kontrolleret forløb med en intensiv socialpædagogisk indsats. Henset til den særlige målgruppe for sanktionen bør det være udgangspunktet, at den unge indledningsvis anbringes på en sikret afdeling.

Formålet med det indledende institutionsophold er dels umiddelbart gennem fjernelse fra lokalmiljøet at få standset den unges kriminelle handlinger, dels at tilvejebringe grundlaget for den videre socialpædagogiske behandling.

Varigheden af det indledende ophold i en sikret institution bør efter ekspertgruppens opfattelse formentlig i almindelighed være på 2 måneder svarende til den normale varighed af en socialpædagogisk observation efter den sociale lovgivning.

Hvis særlige omstændigheder taler for, at der kun er behov for et indledende ophold af kortere varighed i en sikret afdeling, kan det i dommen fastsættes, at det indledende ophold i sikret institution har en varighed på »indtil 2 måneder«. Hvis der omvendt skønnes at være behov for et længere indledende ophold end 2 måneder i sikret afdeling, bør dommen også give mu-